

EXPUNERE DE MOTIVE

Statelor membre ale Uniunii Europene (UE) le revine obligația de a se asigura că interesul superior al copiilor este prioritate în cadrul oricărei acțiuni care îi afectează. Orientările Consiliului Europei promovează drepturile copilului de a fi ascultat, de a fi informat, de a fi protejat și de a nu fi discriminat.

Violența împotriva copiilor necesită o abordare integrată și strategică. Statul român are obligația să ia măsurile necesare pentru eliminarea violenței împotriva copiilor în toate domeniile, și în special în domeniile educației, mass-mediei, justiției, egalității, familiei, migrației, îngrijirii alternative, și al copiilor cu handicap.

Anul trecut, pentru infracțiunea de rele tratamente erau 1690 de dosare în lucru. Au fost soluționate 358 dosare, 16 dosare fiind soluționate prin rechizitoriu. 31 inculpați au fost trimiși în judecată și 9 arestați preventiv.

Protejarea vieții copiilor, asigurarea unei corecte și normale dezvoltări a acestora precum și protejarea celorlalte drepturi ale copiilor trebuie să reprezinte un deziderat endemic al oricărei societăți civilizate. Drepturile copiilor sunt drepturile tuturor persoanelor cu vârsta sub 18 ani. Scopul acestora este să protejeze copiii și tinerii. Însă drepturile fundamentale ale copiilor recunosc și faptul că vulnerabilitatea lor, o consecință a vârstei fragede și lipsei de maturitate a acestora, impun acordarea unei atenții aparte nevoilor de protecție și îngrijire speciale ale copiilor.

Violența reprezintă principala îngrijorare exprimată de copii. Violența împotriva copiilor reprezintă o încălcare a drepturilor copilului, compromite dezvoltarea socială a copiilor și afectează capacitatea de a beneficia de celelalte drepturi. Adesea violența are consecințe mentale și fizice devastatoare și pe termen lung, uneori timp de mai multe generații. Pe lângă impactul asupra victimelor individuale, lucrările de cercetare realizate de organizațiile neguvernamentale indică faptul că violența este asociată unor costuri mari pentru societate. Astfel, eradicarea tuturor formelor de violență împotriva copiilor reprezintă un imperativ legal, etic și economic.

În pofida progreselor semnificative înregistrate în domeniul abordării violenței împotriva copiilor, acestea sunt în unele lente și fragmentate. Riscul violenței împotriva copiilor, în special a fetelor, rămâne prezent în toate mediile, inclusiv în mediul digital și în locurile în care copiii ar trebui să se afle în cea mai mare siguranță – în școli, în toate formele de protecție rezidențială, în instituțiile de justiție, în timpul activităților recreative, sportive și la domiciliu. Progresul este obstrucționat de investiții insuficiente în prevenirea violenței,

de politici naționale fragmentate și implementate necorespunzător, de insuficiența datelor și a cercetărilor, precum și de o insuficientă atenție acordată mecanismelor de consiliere, raportare, recuperare și reintegrare destinate copiilor.

Violența împotriva copiilor în cadrul conflictelor reprezintă, de asemenea, o realitate inacceptabilă. Chiar și după încetarea conflictului, copiii rămân traumatizați de experiența trăită și faptele la care au fost martori. Dobândirea și redobândirea încrederii în rândul tinerei generații este o sarcină importantă ce trebuie abordată.

Sistemul de asistență socială nu este încă suficient de bine dezvoltat la nivelul întregii țări pentru a asigura identificarea tuturor cazurilor vulnerabile în comunitate, pentru a le orienta spre forme de suport instituțional, inclusiv financiar, și pentru a preveni agravarea situațiilor. Procesele de dezorganizare familială au generat o creștere a numărului și incidenței problemelor cu care se confruntă anumite categorii de copii, cum ar fi părăsirea copiilor de către părinți, *delicvență juvenilă, consum de droguri, abuz/neglijare/exploatare, inclusiv exploatare prin muncă sau alte forme, trafic, traiul în stradă*, etc. Persistența acestor probleme în societatea românească, în ciuda programelor dedicate combaterii lor, constituie o provocare de dezvoltare în sine.

Continuarea reformei în domeniul protecției și promovării drepturilor copilului este strâns legată de continuarea reformei în domeniul asistenței sociale care va trebui să asigure, în fapt, transformarea acestuia într-un sistem proactiv. O astfel de intenție nu poate fi realizată decât prin schimbarea accentului de pe asistența acordată pasiv individului pe construirea măsurilor de protecție socială în jurul protecției familiei, prin creșterea gradului de securitate socială, dar și al responsabilității individuale printr-o politică care să se centreze pe copil și familie.

Dinamica societății contemporane a relevat noi valențe ale importanței existenței unor mecanisme care să ducă la descurajarea oricăror acțiuni care ar pune în pericol o bună dezvoltare fizică și psihică a copiilor.

Prin prezenta inițiativă legislativă se dorește ca statul, garant al unei normale și bune dezvoltări fizice și psihice a copiilor și protector firesc al acestora, să aplice politici publice reale, nedubitative care să ducă la asanarea protecției juridice oferite de stat copiilor prin o *politică penală severă față de persoanele care săvârșesc abuzuri, exploatări (inclusiv exploatare prin muncă sau alte forme), trafic de copii sau orice alte acțiuni*.

Organizația Națiunilor Unite și Consiliul Europei, în special, dar și un număr de organizații neguvernamentale au recunoscut necesitatea elaborării de standarde speciale pentru copii.

În anul 2022 au fost notificate Autoritățile Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție, în vederea monitorizării situației actuale, un număr de 284 de cazuri ale unor copii aflați în evidența autorităților străine pentru rele tratamente, neglijență, absenteism școlar sau în situație de dificultate, care au revenit în România.

Din această perspectivă prezenta inițiativă legislativă își propune să redefinească infracțiunea de rele tratamente aplicate minorului, prevăzută de art. 197 Cod penal.

În anul 2009, prin adoptarea noului Cod penal, pedeapsa pentru rele tratamente aplicate minorului a scăzut de la 15 ani la 7 ani, urmărindu-se prioritizarea intervențiilor de natură civilă asupra celor care maltratează copiii și mai puțin aplicarea unor pedepse dure pentru aceste situații. Optica legiuitorului nu a fost însă confirmată în viața reală unde formele de abuz asupra copiilor s-au diversificat și a crescut gradul de pericol social prin tratamentele pe care le creează.

Prin inițiativa legislativă propunem înăsprirea sancțiunilor penale pentru persoanele având calitate calificată, sub aspect penal, care săvârșesc abuzuri și aplică tratamente inadvergente din punct de vedere juridic față de copii. De asemenea, se va avea în vedere sancționarea cu un grad de severitate sporită în situațiile în care abuzurile și relele tratamente aplicate minorului sunt săvârșite de către persoane care au consumat droguri sau substanțe psihoactive.

Având în vedere argumentele prezentate mai sus, înaintăm Parlamentului României, spre dezbateri și adoptare, prezenta propunere legislativă.

Inițiator:

Nicolae-Ionel CIUCĂ
Senator PNL

Gabriel Andreoneanu
Deputat PNL

Alina Gorghiu
Senator PNL